

(อม.๔๙)

คำพิพากษาชั้นวินิจฉัยอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๑๗/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง	{	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
		นางมลัยรัก ทองผา	ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้องอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา

กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๖๗, ๑๘๘

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้งดไต่สวน และพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์พิเคราะห์คำร้องและเอกสารตามคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหาตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ และดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และกรณีเข้ารับตำแหน่ง วาระที่ ๒ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คือ ที่ดิน ๒ แปลง รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และรายการเงินเบิกเกินบัญชี ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ๑ รายการ สำหรับคดีส่วนอาญาในความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าคดีขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่เป็นผลของการกระทำความผิด ซึ่งแตกต่างหากจากโทษทางอาญา และบัญญัติขึ้นเพื่อบังคับมาตรการบังคับทางการเมืองเป็นหลักสำคัญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้ขณะกระทำความผิด เพียงแต่เปลี่ยนให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีแทนศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น อีกทั้งโทษทางการเมืองหรือการพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิใช่กรณีที่สืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสิทธิเลือกตั้งก็ไม่ใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติมาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกไว้คนละหมวด ย่อมมีเจตนารมณ์แบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองได้ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมือง ซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นกระทำความผิดอาญาโดยจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความ

อันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ มาตรการบังคับทางการเมืองจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยความรับผิดในทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัยในส่วนของความรับผิดทางอาญาที่ขาดอายุความไปแล้ว จึงแสดงให้เห็นว่า มาตรการบังคับทางการเมืองไม่อาจแยกออกจากการวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาได้ดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ดังนั้น เมื่อการกระทำตามคำร้องเป็นอันขาดอายุความทางอาญาไปแล้ว ย่อมมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดยศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องหรือไม่ กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้น ชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

นายนิพนธ์ ช่วยสกุล

นางนุจรินทร์ จันทรพรายศรี

นายอติคม อินทุภูติ

นายชูชัย วิริยะสุนทรวงศ์

นายประสิทธิ์ เจริญถาวรโกคา

นายเสรี เพศประเสริฐ

นายจักร์ชัย เยพิทักษ์

นายแรงรณ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์

นายพันธุ์เลิศ บุญเลี้ยง